

Bærum kommune
post@baerum.kommune.no

Deres ref.:
arkivsakID 22/18422 og planID 2022015.

Vår dato:
28.04.2023

Høring - Planprogram for kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap og varsel om oppstart av planarbeid

Skui Vel setter pris på at planen tas opp til fornyet gjennomgang. At kulturlandskaper nå er eksplisitt nevnt ser vi på som en styrking av planen.

- I tillegg er det være viktig for den kulturhistoriske helheten for Bærum kommune at variasjonen over kommunen kommer frem.

- I tillegg til typiske trekk ved bosetting og boligbygging, bør planen også dekke den håndverksmessige i og industrielle historie og kulturarv slik at dennes betydning for Bærum kommer tydelig frem.

Typisk temaer er bl.a: Industrihistorie, bygningsteknisk/historie osv. Rekonstruksjoner av jern-, tre-, kalk- og teglproduksjon med de gamle energibærerne som trekkdyr, vann, damp og elektrisitet.

- Kulturminner og kulturmiljøer relatert til vann og vassdrag, deriblant dammer, spor etter fløtning (vandamsystemers funksjon var også for å skaffe vann til fløtning inkl. sagbruk, samt at de virker flomdempende), fangstinnretninger, mv, må med i planen.

Hvorfor kulturminner og kulturlandskap befinner seg der de er?

Det bør beskrives noe om de lengere historiske linjene som sier noe om hvordan landskapet er dannet på gitte tidspunkter og perioder og som gir rammebetingelser og forutsetningene for bosetting, industriutvikling, transport, energiutvikling i perioden etter istiden.

Istiden og landheving gjorde at strandkanten gikk høyere opp slik at man kan følge kulturutviklingen helt fra steinalderen og vikingtiden frem til i dag. Dette gjør at det er gjort mange funn i Skuidalen og Wøyen under marin grense.

Derfor ligger hovedbruk – de første gårdene og jordbruk er der de ligger. Det er ikke tilfeldig at de ligger f.eks. langs Jaren på Tanumplataet mv. Framveksten av bosetting langs kystlinjen med havet/elva som matfat følger i grove trekke samme mønster.

Deretter kom industriutvikling med behov for energi – med vann som transporterte tømmer, dro møllesteiner, drev jernverk mv. Oppbygging av spesifikke fangstredskaper/teinesteder oa. i elvene for mer effektiv høsting av naturressursene for matauk først, senere for salg (naturalhusholdning- pengehusholdning) – basert på naturens kretsløp og årstider som årlige laksevandringer mv.

Å få innblikk i sammenhengene, at det ikke er tilfeldig hvor kulturminnene finnes og at det er en sammenheng, øker interessen for å sette seg inn i kulturhistorien erx| derved viktig i å formidle. Hvordan dette foregikk bør gjenskapes og vises gjennom levende interaktive prosjekter.

Opplysning og formidling

Det bør legges opp til at planen vil bli brukt også til å øke kunnskapen for vår lokalhistorie både i skole og befolkningen generelt.

At folk har kjennskap til kulturhistorien, øker tilhørigheten til stedet man bor og lever. Å få folk kulturhistorisk interessert er derved viktig trivselsfaktor.

Opplysning er da en viktig del. Den nære kulturhistoriske opplæring skjer ikke i samme grad i skolen som tidligere.

Men om egnet materiell finnes vil det kunne brukes til å formidle og øke interessen og kunnskapen på aller alderstrinn i befolkningen.

Planen bør derfor følges opp med brosjyrer, temahefter/bøker og interaktive opplegg mv.

Eksempler er hefter/turfoldere om kulturleder, ferdselsveier, vannveier, mv som eksempelvis «Opplevelser langs Isielva» mfl. «Teinesteder, stryk og høler i Sandviksvassdraget» Disse viktige lokale formidlings og satsingsområder som planprogrammet må ha med.

Årbøker fra historie lag, velforeninger og foreninger som ivaretar spesielle kulturminner er her med på å formidle vår kulturelle historiske arv. Planen bør gi oversikt over og anspore til at slik dokumentasjon lages og formidles.

Støtte til innspill fra NiB

Vi er blitt kjent med høringsuttalen fra Naturvernforbundet i Bærum (NiB) som vi støtter fullt ut, og gjentar derved ikke her momentene som der tas opp.

Med vennlig hilsen

Skui vel

Sign

Morten Heldal Haugerud

Leder

c/c Viken fylkeskommune
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Naturvernforbundet i Bærum
Asker og Bærum historielag
Bærum Elveforum
Tanum vel
Berger og Rykkinn vel
Bærum velforbund
Bærum Natur- og Friluftsråd